

აუდიო ტექსტების გაგებისა და რეპროდუცირების ტექნიკები

მუჯირი სოფიო

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი; თბილისი

DOI: <https://doi.org/10.52340/idw.2023.99>

აბსტრაქტი. სტატიაში განხილულია აუდიო ტექსტის გაგებისა და რეპროდუცირების ტექნიკები, "მოსმენის" მეთოდები და უახლესი ტენდენციები. აღნიშნულია, რომ თანამედროვე ეტაპზე უპირატესობა ენიჭება კომუნიკაციურ, ალტერნატიულ მეთოდებს, მოსმენის სხვადასხვა სტილების და იმიტაციური მიდგომის გამოყენებას. ყურადღება გამახვილებულია მოსმენილი ავთენტური ტექსტის შინაარსის გაგებაზე და მისი ზეპირი, ასევე წერილი სახით რეპროდუქციაზე, აუდიოტექსტის თანხლები სავარჯიშოების დახმარებით. სასწავლო მასალა ორიენტირებულია როგორც საერთო ევროპული სარეკომენდაციო ჩარჩოს, ასევე უახლეს მეთოდიკურ-დიდაქტიკურ მოთხოვნებზე. სხვადასხვა ტიპის ზეპირ აუდიო-ტექსტში თემატიზებულია ენის შემსწავლელთა ინტერესები და ინტერკულტურული პრობლემები. ენის შემსწავლელთა ენობრივი აქტივობის, მათი სუბიექტური ემოციებისა და ასოციაციების ვერბალიზაციის სტიმულად გამოყენებულია მუსიკალური ნაწარმოების ფრაგმენტთა რეცეფცია და რეფლექსია.

საკვანძო სიტყვები: აუდიო ტექსტის გაგებისა და რეპროდუცირების ტექნიკები, "მოსმენის" მეთოდები

უცხოენოვანი ტექსტის საბაზისო უნარ-ჩვევაა, რომლის გარეშე შეუძლებელია უცხო ენის შესწავლა. ეს რეცეფციული უნარი წარმოადგენს წინაპირობას პროდუქტიული უნარ-ჩვევების, პირველ რიგში, მეტყველებისა და წარმოთქმის უნარ-ჩვევების განვითარებისათვის. თუ გადავხედავთ მოსმენისა უნარ-ჩვევების განვითარების ისტორიას, დავინახავთ, რომ გერმანულის როგორც უცხო ენის სწავლების სხვადასხვა მეთოდში, უცხოენოვანი ზეპირი ტექსტის მოსმენასა და გაგებას ყოველთვის არ ეთმობოდა ჯეროვანი ყურადღება. ასე მაგალითად, "გრამატიკისა და თარგმნის" მეთოდში (XIX ს.) მოსმენის უნარ-ჩვევის განვითარება უტოლდებოდა მასწავლებლის მიერ ხმამაღლა წაკითხული უცხოენოვანი ლიტერატურული ტექსტის მოსმენასა და მიბაძვას. მასწავლებელი ენობრივი მიბაძვის ნიმუშს წარმოადგენდა "პირდაპირი" მეთოდის დროსაც (XIX ს. 80-იანები წლები). ამ მეთოდის ყურადღების ცენტრში მოექცა ზეპირი, ყოფითი მეტყველების მოსმენა და გამეორება. "აუდიო-ლინგვალურ" მეთოდში (XX ს. 40-იანები წლები) მოსმენის, წარმოთქმისა და მეტყველების უნარ-ჩვევათა განვითარებას დომინანტური მნიშვნელობა მიენიჭა. ტექნიკური საშუალებების გამოყენება ზეპირმეტყველების ლაბორატორიაში ენის შემსწავლელებს საშუალებას აძლევდა მოესმინათ სხვადასხვა დიქტორის მიერ წარმოთქმული ავთენტური ტექსტები, მიუხედავად ენობრივი მოდელისათვის და გაეცნობიერებინათ ენობრივი მასალის სტრუქტურული ნიმუშები გასამეორებელი და საწარმოთქმო სავარჯიშოების დახმარებით. "კომუნიკაციურმა დიდაქტიკის" (XX ს. 70-იანი წლები) მეთოდის თანახმად, ენის შემსწავლელებს მოეთხოვებოდათ ენობრივად მიზანშეწონილი კომუნიკაციური ქმედება ყოფით და პროფესიულ სიტუაციებში. ამ მოთხოვნის შესაბამისად ყურადღება გამახვილდა სხვადასხვა

თემატიკისა და ტიპის ავთენტური ზეპირი ტექსტის მოსმენაზე (Neuner/Hunfeld, 2007: 37).

როგორც ცნობილია, ერთიან ევროპულ სარეკომენდაციო ჩარჩოში მოცემულია ენობრივი კომპეტენციის ცალკეული აქტივობებისა და პარამეტრების სკალები. მათ შორის უცხოური ენის შემსწავლელთათვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ზეპირი მეტყველების მოსმენისა და გაგების კომპეტენცია, რადგან მოსმენილი ზეპირი მეტყველების აღქმა-გაგებისა და მასთან დაკავშირებული ფონეტიკურ-ფონოლოგიური კომპეტენციის გარეშე, ისინი ვერ გაართმევენ თავს უცხოენოვან სამყაროში ელემენტარულ დონეზე კომუნიკაციასაც კი, რადგან: მოსმენა, პერცეფცია წარმოადგენს საფუძველს პროდუქციისათვის, მეტყველებისათვის, ენის რეცეფციული აღქმა წარმოადგენს ენის შესწავლის უმთავრეს წინაპირობას. გამოკვლევებით დადასტურებულია, რომ „მოსმენას“ წამყვანი ფუნქცია აკისრია ენის ყოველდღიური გამოყენების დროს – 42%. მას მოსდევს „მეტყველება“ – 32%, „კითხვა“ – 15% და „წერა“ – 11%. (Brückner, 2010:17; Solmecke, 2001:893; Neuner/Hunfeld, 2007:37). ის ფაქტი, რომ ზეპირი მეტყველების რეცეფციული აღქმისა და გაგების უნარი წარმოადგენს კომუნიკაციაში წარმატებული მონაწილეობის წინაპირობას, განსაკუთრებითაა გასათვალისწინებელი უცხო ენის გაკვეთილზე. უცხო ენის გაკვეთილზე, ერთი მხრივ, საჭიროა ვიზუალური მოსმენის უნარ-ჩვევის ჩამოყალიბებისათვის აუდიო- და კომპიუტერული ტექნიკისა და უახლესი მეთოდოლოგიის გამოყენებით, მეორე მხრივ კი, აუცილებელია ზეპირი მეტყველების გაგებასთან დაკავშირებული სირთულეების გათვალისწინება როგორც სწავლების პროცესში, ასევე „მოსმენის“ ტექსტის შედგენისა და შეფასების დროს. ეს სირთულეები მრავალფეროვან ხასისთს ატარებს:

1. *მოსმენილი ტექსტის გაგება აქტიური და სუბიექტური პროცესია.* ენის სხვადასხვა შემსწავლელმა მოსმენილი ტექსტი შეიძლება სხვადასხვაგვარად გაიგოს, რაც დამოკიდებულია მის ინდივიდუალურ მიზნებზე, თეზაურუსზე და მოტივაციაზე. უცხო ენის შემსწავლელთა მიერ მოსმენილის გაგება მრავალრიცხოვან ფაქტორებზეა დამოკიდებული, როგორცაა: *დისტანცია მშობლიურ და უცხოენოვან ქვეყანას შორის, და ამ ქვეყნების კულტურათა ფონური ცოდნა*, ტექსტის ტიპებისა და სუპერსტრუქტურების მეტაკოგნიტიური ცოდნა, გაგების კომპეტენცია მშობლიურ ენაში, ზოგადი ენობრივი და სტრატეგიული კომპეტენციები, და ა.შ.
2. თუ მოსმენელმა ტექსტის ნაწილი არაადეკვატურად გაიგო (მაგალითად, სპონტანური მეტყველებისათვის ტიპური ლექსიკის გამო), მას გაუჭირდება შემდეგი ტექსტის გაგება, ვინაიდან აუდიტორული/აკუსტიკური არხის სპეციფიკა ზღუდავს მოსმენილის კოგნიტიურ აღქმას (განსხვავებით ვიზუალური არხისაგან, სადაც მაგ. კითხვის დროს შესაძლებელია ტექსტის ვერ გაგებული მონაკვეთის ხელახლა წაკითხვა). *მოსმენილი და გაგებული ინფორმაციები, რომლებიც უნდა დავიმახსოვროთ, წარმოადგენენ ბაზისს ტექსტის მომდევნო ნაწილის გაგებისათვის.*
3. უცხო ენის შემსწავლელებს მოსმენის დროს უმთავრესად აქვთ უფრო ცუდი *გაგებისა და დამახსოვრების უნარი*, ასევე *დამახსოვრების ოპტიმალური გამოყენების უნარი*, ვიდრე ეს მათ თავიანთ მშობლიურ ენაში აქვთ. ლიტერატურაში აღინიშნება, რომ ენის შემსწავლელთა 65%-ს აქვს დამახსოვრების პრობლემები მოსმენილი ინფორმაციის მენტალური გადამუშავების პროცესში. რაც უფრო მეტი ლექსიკური და გრამატიკული კომპეტენცია გააჩნია უცხო ენის შემსწავლელს, მით უფრო მეტი დამახსოვრების უნარი აქვს მას ტექსტის შინაარსობრივი დამუშავების პროცესში.
4. ბევრითი სტიმულის აღქმა-გაგებისათვის შემსწავლელს უნდა ჰქონდეს განვითარებული *პერცეფციული აღქმის უნარი*. უცხო ენის შემსწავლელები ამ სფეროში ხშირად

ჩამორჩებიან ამის შედეგად მათ ნაცნობი სიტყვების იდენტიფიკაციაც კი უჭირთ.

5. გასათვალისწინებელია *აუდიო-ტექსტისა და თანმხლები დავალებების სირთულე* (მაგ. შინაარსობრივად პოლივალენტური ტექსტები არ უნდა შევარჩიოთ მოსმენის უნარ-ჩვევის შესამოწმებლად).
 - ა). მოსმენის *თანმხლები დავალებების სირთულეს განაპირობებს ტექსტის შინაარსის კონცეპტუალური სირთულე*. ბრაუნი ასახელებს მოსასმენი ტექსტების კოგნიტიურ-კონცეპტუალური სირთულის მახასიათებელ თვისებებს. ტექსტები კანდიდატისათვის შედარებით ადვილი გასაგებია, თუ ამ ტექსტებში:
 - რეფერენტების (ინდივიდების, ობიექტების) მცირე რაოდენობაა მოცემული;
 - რეფერენტები ერთმანეთისაგან მკაფიოდ არიან გამიჯნული;
 - ლოკალური მიმართებები ნაკლებად კომპლექსურია.
 - რეალური თხრობის თანმიმდევრობა მოვლენათა თანმიმდევრობას შეესაბამება;
 - მოსმენილის გაგებისათვის არაა საჭიროა რთული ლოგიკური დასკვნებიდან გამომდინარე „გაგება“;
 - შინაარსი ფორმულირებულია მკაფიოდ და ტექსტში მოცემული ინფორმაციები ერთმანეთთან მჭიდრო კავშირშია.
 - ბ). მოსმენილის გაგების თანმხლები დავალებების სიმძლევს განაპირობებს ასევე შემდეგი ფაქტორების ურთიერთქმედება: ტექსტისა და აკუსტიკური სტიმულის მახასიათებლები, ინსტრუქციების სპეციფიკა და პიროვნებისათვის ტიპური თვისებები.
- ტექსტისა და მისი თანმხლები დავალებების დამახსოვრება აუცილებელია ტექსტის გამიზნული სტილით მოსმენის და დავალებათა შესრულებისათვის. იმ შემთხვევაში, როდესაც დავალებები ტექსტის მოსმენის შემდეგაა გასაკეთებელი, უცხო ენის შემსწავლელის მეხსიერება შეიძლება ძალიან გადაიტვიროს. ასეთ შემთხვევაში გარდა თავად მოსმენის უნარ-ჩვევის შემოწმებისა და შეფასებისა, ფაქტობრივად ჩვენ *ვამოწმებთ ამ პირის დამახსოვრების უნარსაც*.
6. მოსმენის დროს *აუდიტორული შთაბეჭდილება ხანმოკლე და სწრაფად წარმავალია, უწყვეტი აკუსტიკური სიგნალის დროში შეზღუდვის გამო*. ეს იწვევს მოსმენილი ინფორმაციის გადამუშავების პროცესში ენის შემსწავლელის კოგნიტიურ გადატვირთვას. ამასთან, *ტექსტის ნაკადის ავთენტური სისწრაფე*, რომელიც დამოკიდებულია აუდიო სიგნალზე/მეტყველ პირზე, ართულებს მსმენელის მიერ აუდიო ტექსტზე კონტროლის განხორციელებას.
 7. ენის შემსწავლელთა მიერ მოსმენილი ტექსტის ადეკვატურ გაგებას მნიშვნელოვნად ართულებენ *ზეპირი, სპონტანური მეტყველების სპეციფიკური თავისებურებები*. სპონტანურობის მზარდი ხარისხის მიხედვით განასხვავებენ: არასპონტანურ ყოფით მეტყველებას, მომზადებულ ყოფით მეტყველებას, სპონტანურ ყოფით მეტყველებას. სპონტანური ყოფითი მეტყველების მაგალითია საუბარი ლუდხანაში. არასპონტანურ ყოფითი მეტყველების კატეგორიას მიეკუთვნებიან მოსასმენი ტექსტები, რომლებიც ჯერ წერილობით არიან ფორმულირებული, შემდეგ კი სიტყვა-სიტყვით წაკითხული ან ზეპირად გადმოცემული (ე.წ. ტექსტების ტრანსკრიფცია). მომზადებულ ყოფით მეტყველებას შესაძლოა მივაკუთვნოთ ლექცია ან პოლიტიკური კომენტარი რადიოსა და ტელევიზიაში. სპონტანური ყოფითი მეტყველება ხასიათდება პარატაქსებით, ელიფსებით, შეწყვეტილი წინადადებებით, გამეორებებით, “შევსებული” პაუზებით, კავშირების (weil, obwohl) გამოყენების დროს ზმნის არაფინალური პოზიციით, ვულგარიზმებით, დიალექტური გამონათქვამებით, კოარტიკულაციის ტენდენციით,

რედუქციით, ხმოვანთა რედუქციებით და სხვ. ბევრი აუთენტიკური აუდიო ტექსტი ავლენს ზეპირი მეტყველების თვისებებს, რაც ტექსტის მოსმენისა და გაგების, ასევე ტესტირების დროს, გასათვალისწინებელია როგორც პოტენციური სირთულის ფაქტორი.

8. განსხვავებით წერთი ტექსტისაგან, რომელიც წარმოადგენს დისკრეტული ერთეულებისაგან (ასოებისაგან, სიტყვებისაგან და ა. შ.) შემდგარ სისტემას, მოსასმენი ტექსტი გარკვეულ დროში რეალიზებული ბგერათა ნაკადია, რომელსაც *მსმენელი ანაწევრებს პაუზების მეშვეობით*. წერილობითი ტექსტისაგან განსხვავებით, ზეპირ ტექსტში *სიტყვათა საზღვრები ნაკლებადაა გამოკვეთილი*. ამიტომ ტექსტის გაგებისათვის მსმენელი იძულებულია ბგერათა ნაკადში გამოყოს ცალკეული სიტყვები და ფრაზები. *უცხოენოვანი აუდიო ტექსტის სიტყვებად და ფრაზებად დანაწევრება* მოსმენის პროცესში ასევე ერთ-ერთ სირთულეს წარმოადგენს, განსაკუთრებით მაშინ, თუ მოსასმენ ტექსტში აღინიშნება კოარტიკულაციის, რეგრესული ან პროგრესული ასიმილაციის, რედუქციის თუ ხმოვნის რედუქციების ტენდენცია. ემპირიული გამოკვლევები ცხადყოფს, რომ ძალიან გრძელმა პაუზებმა წინადადებებს შორის, ან წინადადებათა ნაწილებს შორის, ისევე როგორც ძალიან ნელი მეტყველების ტექსტმა შეიძლება შეაფერხოს მოსმენილის გაგება.
9. უცხო ენის შემსწავლელს განსაკუთრებულ სირთულეს უქმნის *აუდიოტექსტის თანმხლები ფონური ხმაური* მოსმენის პროცესში.
10. ზეპირი მეტყველების გაგების დროს *შეუძლებელია ენის შემსწავლელის აღქმა-გაგების პროცესზე უშუალო დაკვირვება*. ეს ფაქტი მოსმენას ძირეულად განასხვავებს მეტყველებისა და წერის უნარ-ჩვევებისაგან, რომლებზე დაკვირვებაც შესაძლებელია. მოსმენის უნარ-ჩვევის ტესტირების დროს, ჩვენი დაკვირვება ენის შემსწავლელზე უმთავრესად მდგომარეობს მხოლოდ მისი რეაქციის გაკონტროლებაში, მაგ. შემოხაზავს თუ არა იგი მოსმენილი ტექსტის თანმხლებ დავალებაში რამდენიმე მოცემული ალტერნატივიდან სწორ ვარიანტს.

ჩამოთვლილი პრობლემების გამო, ბუნებრივია, რომ უცხო ენის შემსწავლელებს უჩნდებათ მოსმენილი უცხო ტექსტის გაგებისადმი სპეციფიკური შიში, რომელიც გაგების პროცესის ბლოკირებას იწვევს.

კომუნიკაციურმა დიდაქტიკის და სხვადასხვა *ალტერნატიული* მეთოდის დანერგვამ, შეცვალა სასწავლო მასალის ფორმატი და სწავლების პარადიგმა, რომლის მიხედვითაც:

მოსმენის პროცესში პედაგოგს შეიძლება ჰქონდეს სხვადასხვა მიზანი: მაგ. ტესტის გლობალური, სელექციური გაგება ან ტექსტის დეტალურ ინფორმაციებზე ყურადღების გამახვილება. ყოველი მოსმენის მიზანი განსაზღვრავს მოსასმენი ტექსტის გაგებისა და დამუშავების რაგვარობას. ამიტომ სწავლებისა და ტესტის შედგენის პროცესში, მხედველობაშია მისაღები მოსმენის სტილის შერჩევა: დეტალური მოსმენა, სელექციური მოსმენა თუ გლობალური მოსმენა (გარდა მოცემული ტერმინებისა, ხმარობენ ასევე ტერმინებს: ორიენტაციული მოსმენა, კურსორული მოსმენა, ტოტალური მოსმენა, იხ. Brückner, 2010: 57).

მოსმენის ეტაპები მჭიდროდაა დაკავშირებული აუდიოტექსტის თანმხლები დავალებების სპეციფიკურ გამოყენებასთან. მაგალითად, *მოსმენის წინ უნდა გამოვიყენოთ*: ასოციოგრამა, ილუსტრაცია, ტექსტისა და სურათის მისადაგება და სხვ.; *მოსმენის პროცესში*: ანტიციპაცია, სურათებით და ბარათებით მუშაობა, ვიზუალური კარნახი, ინფორმაციის ცხრილში შეტანა, საკვანძო სიტყვების მარკირება და ა. შ.; *მოსმენის შემდეგ*: აუდიოტექსტის გაგებასთან დაკავშირებული შეკითხვები, ვერბალური და არავერბალური დავალებები,

შეცდომებიანი ტექსტის გასწორება და სხვ.). მოსმენა იქცა კომპლექსური ქმედებების მომცველ ასპექტად, ენის შემსწავლელთა "აქტიური და კრეატიული კომუნიკაციური ქმედებების სტიმულად." *ალტერნატიულ* მეთოდებში, როგორცაა *სუგესტოპედია* და *სუპერლერნინგი*, პრიორიტეტი ენიჭება მოსმენის უნარ-ჩვევის განვითარებას სხვა უნარ-ჩვევებთან (წარმოთქმა, მეტყველება, წერა) ინტეგრაციაში. სუგესტოპედიური მეთოდის მიზანია ენის შემსწავლელთა აქტიური კომუნიკაციური ქმედება "თავით, ხელითა და გულით", ტვინის ორივე ნახევარსფეროს კოგნიტიური და ემოციური შესაძლებლობების გამოყენებით (Solmecke, 2001:893).

განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა მონოლოგური და დიალოგური, სხვადასხვა ტიპის აუთენტიკური ზეპირი ტექსტების მოსმენა-გაგებას, ემოციური ფაქტორების მხედველობაში მიღებით, მუსიკალური ფაზებისა და ფონური ხმაურის თანხლებით, რაც უცხო ენის გაკვეთილზე როლური თამაშების ინიცირებისათვისაა გამოყენებული. რეალური კომუნიკაციური სიტუაციის ასეთი სიმულაცია ენის შემსწავლელს ეხმარება ზემოთ ჩამოთვლილი მეთოდების ათვისებაში, გერმანულენოვან სამყაროში ზეპირი ტექსტის უკეთ აღქმასა და დამახსოვრებაში და აქტიური კომუნიკაციური ქმედების განხორციელებაში.

ბუნებრივი მიდგომის მეთოდს საფუძვლად უდევს ექვსი პრინციპი (პერცეფციული სწავლების, გაცნობიერებული აღქმის, ინტერაქციული, ემოციური, ინტერკულტურული და ლექსიკური), რომელთა შორის პერცეფციული სწავლების პრინციპს განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა. ზეპირი მეტყველება უნდა ისწავლებოდეს მხოლოდ ავთენტიკური ზეპირი ტექსტებით, რომელთა მოსმენის სტრატეგიები უზრუნველყოფენ სტიმულის სემანტიკურ გადამუშავებას. ეს კი ხელს უწყობს უცხო ენის ბუნებრივ შესწავლას. მოსმენის უნარ-ჩვევების განვითარება ითვალისწინებს როგორც იმიტაციურ, ასევე კოგნიტიურ მიდგომას. იმიტაციური მეთოდი მოსმენის სფეროში დღესაც დომინირებს გერმანული ენის თანამედროვე სახელმძღვანელოებში. როგორც ჩანს, ეს იმით აიხსნება, რომ უცხო ენაში ვერბალური კომუნიკაციის ყველაზე მნიშვნელოვანი საშუალებების ათვისება, პირველ რიგში, მოსმენითა და მიბაძვით უნდა მოხდეს.

მეტი ყურადღება უნდა გავამახვილოთ მოსმენილი ავთენტიკური ტექსტის შინაარსის გაგებაზე. შესრულებული სამუშაოს კონტროლის ფორმად სასურველია შემოვიღოთ ტექსტში გამოტოვებული ინფორმაციის შევსება და მოსმენილი ტექსტის ზეპირი ან წერილი სახით კომენტირება. სავარჯიშოებში გათვალისწინებული უნდა იყოს მოსმენის სტილები და მოსმენის კომპეტენციის ინტეგრაცია სხვა უნარ-ჩვევებთან (მეტყველება, კითხვა, წერა). მოსასმენ ტექსტებში წარმოდგენილი უნდა იყოს ყოფითი მეტყველების, მისი სტილისტიკური და ემოციური კონოტაციების, ასევე სხვადასხვა სოციოლექტების ნიმუშები, ანუ ის ენა, რომელიც ენის შემსწავლელს ესმით გერმანულენოვან სამყაროში. გათვალისწინებული უნდა იყოს ასევე ზეპირი მეტყველების თანმხლები ფაქტორები: მეტყველების ტემპი, ყოფითი მეტყველების თავისებურებები, ემფაზა და ა.შ. უახლესი მეთოდიკა-დიდაქტიკის თანახმად, სასურველია, სავარჯიშოებს ფონად ახლდეს აუთენტიკური მუსიკა ან ზეპირი მეტყველების თანმხლები ხმაური. ჩვენს ყოველდღიურ ცხოვრებაზე დიდ ზეგავლენას ახდენს მედიალური აკუსტიკა, კომპიუტერი, ფილმები. ბუნებრივ, ზეპირ კომუნიკაციას თან ახლავს ფონური ხმაური, რომელიც ჩვენი გარესამყაროს მნიშვნელოვან მახასიათებელს წარმოადგენს. შესაბამისად, საჭირო ხდება მოსმენის, როგორც მედიალური აღქმის კომპეტენციის განმავითარებელი ტრენინგიც. ბადმტიუნბერი-კიზიკი მიუთითებს მოსმენის პროცესში ინსტრუმენტალური მუსიკისა და აუთენტიკური ფონური ხმაურის საჭიროებაზე. მისი აზრით, მუსიკის მოსმენის პროცესში ყალიბდება სტრატეგიები უცხო კულტურასთან

მიმართებაში. მუსიკას აქვს უნარი შექმნას პოზიტიური განწყობა მოსასმენი ტექსტის აღქმისათვის, გაზარდოს ენის შემსწავლელთა ფანტაზია, კრეატიულობა და ვერბალური აქტივობა. მუსიკალური ნაწარმოების რეცეფცია და რეფლექსია, ბადშტიუბნერის მიხედვით, უცხო კულტურის აუთენტური აღქმის საშუალებას წარმოადგენს. მუსიკა ენობრივი აქტივობის სტიმულატორია, რადგან "მუსიკალური ნაწარმოების მოსმენის დროს აქტუალიზდება ენის აღქმისა და გადამუშავების ინდივიდუალური პროცესები, რომლებიც სუბიექტურად აღქმული ემოციების, მოგონებების, ასოციაციების ბაზაზე, ახალი ტექსტების პროდუცირების წინაპირობას ქმნიან" (Badstübner-Kizik, 2004:11-12).

გარდა ზემოთქმულისა, მოსმენის უნარ-ჩვევის ჩამოყალიბების პროცესში უნდა გამოვიყენოთ ისეთი ზეპირი აუთენტური ტექსტის ტიპები, რომელთა თემატიკა ითვალისწინებს როგორც გერმანული ენის მატარებლის, ასევე გერმანული ენის შემსწავლელის პერსპექტივიდან დანახულ გერმანული კულტურის თავისებურებებს, პირადი და საზოგადოებრივი ცხოვრების წესს. ეს ინტერკულტურული შედარების და კონფლიქტურ სიტუაციათა მოსმენა-გაგებისა და ვერბალიზაციის საშუალებას მოგვცემდა. სასურველია, ზეპირი ტექსტები შეიცავდნენ როგორც გერმანულ, ასევე არაგერმანულ პერსონაჟთა, სხვადასხვა ასაკისა და სქესის დიქტორთა საწარმოთქმო ნიმუშებს. მოსასმენი ტექსტები და მათი თანმხლები სავარჯიშოები სირთულის პროგრესიის მიხედვით უნდა დალაგდეს და მიესადაგოს საერთო ევროპული სარეკომენდაციო ჩარჩოს მოთხოვნებსა და დონეებს.

ლიტერატურა:

1. Badstübner-Kizik, Camilla (2004). Wortschatzarbeit, Schreiben, Hörverstehen und was noch? Anmerkungen zur Rolle von Kunst und Musik im Fremdsprachenunterricht. Cytowane przez 13. In: ÖDaF-Mitteilungen 1:6-18.
2. Brückner, Maria (2010). Zur Mehrdimensionalität literarästhetischer Erfahrungsräume im Deutschunterricht. Norderstedt: GRIN Verlag.
3. Neuner, Gerhard; Hunfeld, Hans (2007). Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts. Eine Einführung, Berlin: Fernstudieneinheit 4.
4. Solmecke, Gert (2001). Hörverstehen. Berlin, New York: Helbig, Gerhard u.a. (Hrsg.), Deutsch als Fremdsprache.

Techniques of comprehension and reproduction of audio texts

Mujiri Sophie

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Tbilisi

Abstract

The paper analyzes methods of listening and latest trends in this field. It is mentioned that at this stage priority is given to communicative, alternative methods and the use of diverse styles of listening as well as imitation. Special emphasis is made on the comprehension of the content of authentic texts and their oral and written reproduction, using the exercises accompanying audio-texts. The teaching material envisages common European

recommendation framework and latest methodological-didactic requirements. The oral audio texts embrace the themes reflecting the fields of interests of language learners. Intercultural issues are viewed from diverse perspectives. Reception and reflection of fragments of musical pieces are used as a stimulus for linguistic activity of language learners as well as verbalization of their subjective emotions and associations.

Key words: comprehension, reproduction, audio text, methods of listening.